

appellantur; tum etiam quia censentur habere in Ecclesia proprium et specialem statum ecclesiasticum, et non secularem, nec clericalem; ergo religiosum.

27. *Obijcitur a triplici absurdo.* — *Primum absurdum nullum esse.* — *Ordo militaris institui nequit absque Sede Apostolica.* — Dices: ergo talis status venit in jure sub nomine regulæ, aut religionis approbatæ; consequens videtur falsum, alias ejus personæ comprehenderentur sub cap. unico, de Voto, in 6, dicente, votum castitatis solemnizari per professionem factam in religione approbata. Item comprehenderentur sub decreto Concilii Tridentini, sess. 25, c. 15, de Regularib., quod annum decimum sextum ætatis completum, et integrum annum probationis requirit ad valorem professionis. Respondeo, concedendo primam et principalem illationem, hoc enim probant testimonia Pontificum, quæ de approbatione horum ordinum adducta sunt. Confirmari etiam potest ex c. ult., de Relig. dom., et c. 1, eodem tit., in 6, ubi prohibetur omnis professio facta in religione non approbata per Sedem Apostolicam; sed professio in his ordinibus valida est, et consentanea illis decretis; ergo revera hi ordines comprehenduntur ibi sub religionibus approbatis. Unde, e contrario, non dubito quin, si aliqui intentarent novam religionem militarem introducere sub specie religionis et professionis, sine approbatione Papæ, graviter peccarent, et inciderent in pœnam excommunicationis latam in d. c. 1, de Religiosis dom., in 6, etiamsi non perfectiora vota emitterent, quam in his ordinibus modo emittantur; quia et verba, et ratio, et consequenter intentio Pontificum in illis textibus ad has religiones proprie et merito extenduntur. Cum enim agitur de multitudine et varietate religionum, quæ est in Ecclesia, militares plane comprehenduntur; cum ergo ait Pontifex se velle ponere modum et terminum huic multiplicationi religionum, has etiam comprehendit; nam simpliciter et generaliter loquitur; item non minor confusio et perturbatio sequi potest in Ecclesia ex multiplicatione voluntaria religionum militarium, si absque Apostolicæ Sedis approbatione fiat, quam ex aliis; imo eo possent sequi majora pericula, quo talis religionis modus, minus austeritatis, et plus habet libertatis; ergo hæc religiones comprehenduntur sub illo decreto, atque adeo in jure sunt simpliciter religiones approbatæ.

28. *Secundum absurdum non sequitur.* —

Prima vero illatio, quæ ex ipsa principali consequentia subinferebatur, non sequitur; nam, licet votum castitatis horum militum sit emissum in religione approbata, non tamen est votum integræ castitatis; dictum autem cap. unicum, de Voto, in 6, loquitur de voto integro castitatis, et ideo non sequitur votum horum militum esse solemne; itaque, ex parte status et approbationis nihil illi deesset ad solemnitatem, de qua est sermo in illo textu, si alioqui ex parte intensionis materiæ esset sufficiens. Repugnat autem directe, votum esse de sola castitate conjugali, et esse solemne, quoad inducendum impedimentum irritans subsequens matrimonium. Et eadem ratione certum est, tale votum non esse solemne quoad irritandum matrimonium antea contractum non consummatum; impossibile enim est matrimonii vinculum dissolvi per votum, quod simul stare potest cum matrimonio postea subsecuto, ut infra, in discursu de votis Societatis iterum dicam, tract. 10, lib. 4, c. 1 et 2. Et in præsentia esset valde absurdum, vinculum matrimonii dissolvi per assumptionem status, quo perseverante et durante in tota sua perfectione, posset contrahi matrimonium cum alia.

29. *Votum hoc castitatis quid participet de solemnitate.* — Adverto tamen, licet hoc votum non habeat solemnitatem quoad prædictos effectus, nihilominus participare aliquid de voti solemnitatem quoad perpetuitatem absolutam, propter conjunctionem quam habet cum vera traditione religiosa, propter quod solent a Navarro, et aliis auctoribus supra, num. 10, citatis, vota horum religiosorum solemniter appellari. Unde etiam habent, ut difficilius multo dispensari possint, quam vota mere simplicia; quia traditio ipsa ex suo genere ac natura difficiliorem habet dispensationem, quam votum mere simplex, ut in superiori tomo tactum est. Hæc autem vota vel omnino, vel certe difficillime possunt separari a tali traditione et statu, argumento cap. *Cum ad monasterium*, in fin., de Regularibus, et ideo multo difficilius dispensari possunt quam vota pure simplicia, quæ extra statum religiosum fiunt. Imo addo, ex parte causæ difficilius posse dispensari, quam votum perfecte solemne, quia in hoc potest occurrere necessitas, et causa justæ dispensationis, supposita potestate; in illo vero, etiamsi potestas ex parte Pontificis non desit, vix potest causa sufficiens cogitari, quia cum hoc votum non impediatur matrimonium, tam licitum, quam vali-

dum, nulla communis vel publica necessitas potest dare causam tali dispensationi, nam illi sufficienter per matrimonium succurritur; aliæ vero causæ privatæ et occultæ, quæ excogitari possunt ex fragilitate hominis, vel quid simile, nihil referre possunt, cum lex ipsa naturalis obliget ad superandam illam difficultatem, et alia remedia inquirenda. Unde potius quando necessitas occurrerit dispensandi in proprio solemniter voto integræ continentiæ, optimum consilium erit non omnino illum religiosum in non religiosum statum transferre, sed in alienius militaris religionis statum cum castitate conjugali commutare, si aliquid speciale non occurrat, quod talem personam ad hunc statum inhabilem, aut minus idoneam reddat.

30. *Ad tertium absurdum quid dicat Navarrus probabiliter.* — Ultima denique illeatio, quæ fiebat ex Concilio Tridentino, a Navarro variis in locis admittitur, scilicet, ad professionem faciendam in his religionibus militariibus, esse necessarium integrum probationis annum, et ætatem sexdecim annorum; ita indicat in consil. 10, de Regularibus, quod incipit *Cum Vincentius*, n. 10, ad 3; agens enim de militibus Sancti Stephani, ait, in Rota declaratum esse, eos posse sua vota emittere infra annum probationis; ex quo aliqui inferebant, eos non esse vere religiosos; ipse autem respondet illud esse in eis speciale, licet veri religiosi sint ex dispensatione Pontificum, qui post Concilium Tridentinum tale illius religionis statutum confirmarunt. Unde aperte intelligit, in nulla religione militari, quam ipse veram religionem esse ubique defendit, posse professionem aliter fieri, quam servatis conditionibus Concilii Tridentini, nisi specialem dispensationem a Pontifice habeat. Et in consilio 12, quod incipit *Per dilationem*, ait, hos religiosos milites, qui in monasterio habitum suscipiunt, et postea de licentia Magistri, vel altioris legitimi Prælati, extra claustrum illum deferunt per annum, in illo probationem sufficienter implere, quia dum versantur sub obedientia Prælati cum habitu, moraliter censentur in claustro versari, quod ad probationem satis est; supponit ergo annum probationis esse his religiosis ad professionem necessarium. Præterea hoc expresse videtur affirmare in consil. 9, de iis quæ vi, incipit *N. nobilis*, ubi, licet expressius loquatur de defectu ætatis, tamen et satis clare loquitur de utroque; et plane est eadem ratio quam ipse ibi expendit, quia nimirum Con-

cilium æque de utraque conditione loquitur, et generalia valde habet verba, scilicet: *In quacumque religione virorum, aut mulierum*; et ita generaliter intelligendum est, etiamsi non militet in omnibus eadem omnino ratio, et maxime addita distributione *quacumque*, quæ magnam habet vim, ut ibi late expendit, adductis Doctoribus.

31. *Certior responsio ad absurdum.* — Quamvis hæc probabilem efficiant hanc partem, nihilominus inter responsa Congregationis Cardinalium invenio circa illa eadem verba: *In quacumque religione*, ita declaratum esse: *Hoc decreto, et decimo nono infra: Quicumque regularis, non comprehenduntur ordines regulares militares, sic etiam Rota decidit*; ubi non ex privilegio, et dispensatione Papæ, sed ex vi ipsorum decretorum, significat Congregatio non comprehendendi prædictam religionem. Hoc autem supposito, respondendum est non ideo excipi ab illo decreto, quia religiones non sunt, nam oppositum in ipsa declaratione supponitur; sed quia decreta illa nec necessaria, nec accommodata sunt illis religionibus; et Concilium locutum esse de religionibus quibus, propter observantiam et rigorem, talia decreta sunt necessaria; locutum est autem generaliter, quia, juxta frequentem modum loquendi, cum est sermo de religionibus, intelligitur esse sermo de his, maxime si subjecta materia id expostulat.

32. Et per hæc satisfactum existimo difficultatibus etiam in principio positis; probant enim religiones has, vel secundum præsentem statum et usum, parum habere (regulariter loquimur quoad milites) de exercitio perfectionis ac religionis, vel etiam secundum se, minorem quamdam perfectionem religionis participare; non tamen probant secundum suam institutionem et substantiam non esse veras religiones.

#### CAPUT V.

UTRUM CONVENIENTER ET SUFFICIENTER DIVIDATUR RELIGIO IN CONTEMPLATIVAM ET ACTIVAM.

Divisio hæc aliam supponit, quæ eadem habet membra, diversum tamen divisum, scilicet, vitam, quæ in activam et contemplativam dividi solet: ex cujus divisionis intelligentia pendet illa, quam nunc tractamus, et ideo pauca de illa præmittenda sunt; plura enim legi poterunt apud D. Thom. 2. 2, a quæst. 179, usque ad 182 inclusive.

*Explicatur divisio vitæ in activam et contemplativam.*

1. *Hæc divisio quoad rem ipsam de fide est.* — Primo ergo statuendum est, vitam hominis Christiani partim contemplativam esse, partim activam, et ita convenienter in illa duo membra dividi posse. Quam partitionem irrident Lutherani, qui omnia confundunt, voluntque Christianos omnes ejusdem ordinis, status et occupationis esse; sed contra eos sufficiunt dicta de statibus in genere, tomo præcedenti. Veritas ergo hæc, quantum ad rem ipsam spectat, de fide certa est, quam aliqui colligere volunt ex illis verbis Pauli, 2 ad Timoth. 2: *Nemo militans Deo implicat se negotiis secularibus, ut ei placeat, cui se probavit.* Et illud Matth. 6: *Nemo potest duobus dominis servire; et infra: Non potestis Deo servire et mammonæ.* Sed hæc loca magis conferunt ad probandum distinctionem status religiosi a seculari, quam ad distinctionem duplicis vitæ, activæ et contemplativæ, quæ et in secularibus invenitur, et maxime in ipsismet hominibus Deo specialiter dicatis, quibus omnibus, sive contemplationi, sive actioni vacent, commune esse debet, ut non serviant mammonæ, neque implicent se negotiis secularibus. Nam, si hæc verba intelligantur de servitio et implicatione illicita, per ea verba distinguuntur justi ab injustis hominibus, non contemplativi ab activis; si vero intelligantur de amore temporalium, et negotiatione in eorum lucris procurandis, licitis quidem, secularibus tamen ac temporalibus, sic distinguuntur homines sequentes perfectionem, vel obsequiis divinis specialiter dicati, a communi Christianorum vita; nam qui divitias immoderatas quærunt, et se ingerunt negotiationibus humanis propter divitias, vel honores, vel propter potentiam humanam acquirendam, non sunt apti ad perfectionem sectandam, non solum per vitam contemplativam, verum etiam nec per activam; inde ergo non recte probatur illa distinctio.

2. *Suppositio prima pro idonea probatione.* — Neque erit facile in Scriptura invenire loca, in quibus ad litteram hæc distinctio tradatur; inveniemus tamen multa, in quibus utraque pars seu membrum illius vitæ commendetur, tanquam ab alio distinctum; quod satis est ad illam divisionem confirmandam. Ut autem hoc ostendamus, oportet supponere primo, nomine vitæ hic significari actum vitæ, seu illam rationem vivendi, quæ ad talem

actum exercendum destinatur ac tendat. Quod explicuit optime D. Thom., dict. q. 179, art. 1, ex generali viventium ratione, quæ in hoc consistit, quod habeant principium sese movendi, seu operandi, in seipsis, nam inde actualis vita in ipsa operatione censetur consistere, et illa operatio, ad quam unumquodque maxime tendit, dicitur vita ejus. Secundo, supponenda est distinctio illa vulgaris non solum Theologica, sed etiam metaphysica, contemplationis, seu speculationis, et praxis, seu actionis practicæ; hæc enim distinctio in præsentī accommodatur ad modos vivendi hominum, morales, studiosos et rectos. Contemplatio enim in præsentī non sumitur pro eujuscumque speculatione veritatis, sed illius quæ ad Deum ejusque cognitionem spectat; nec sumitur pro speculatione arida et sterili, quæ nullum habet fructum circa voluntatem, et rectitudinem ejus, sed pro illa quæ ita sublevat mentem in Dei cognitionem, ut ei totam animam uniat. Actio vero sumitur proprie pro exteriori opera et occupatione, non tamen pro quacumque seculari negotiatione; sed pro actione virtutis, præcipue misericordiæ, quæ sublevandis proximorum miseriis, vel corporalibus, vel spiritualibus intendit.

3. *Probatur jam divisio in re ipsa de fide.* — Sic ergo explicatis nominibus, soiet præcipue colligi hæc divisio ex celebri loco Lucæ 10, ubi Christus Magdalenam defendit dicens: *Optimam partem elegit.* Vacabat enim Maria contemplationi verborum Christi, ejusque dulcedine et amore fruebatur, quod institutum Christus maxime commendavit. Dum vero eam approbat ut *optimam partem*, aliam insinuat esse partem non malam, licet non æque bonam, illam, scilicet, cui Martha intendebat, Christo ministrando, eique necessaria præparando. Ita intellexerunt locum illum Patres Ecclesiæ, qui proinde dixerunt, in illis duabus sororibus has duas vitas esse significatas. Augustinus, lib. 1 de Consens. Evangel., c. 4, et lib. 22, contra Faustum, cap. 52 et sequentibus, et serm. 27, de Verb. Dom., et tract. 127, in Joan.; Greg., lib. 5, in libros Regum, c. 4, et homil. 14 in Ezech., circa medium, et lib. 6 Moral., c. 26 et 28, alias 47 et 48; Hieronymus, in cap. 3 Threnor.; circa verba illa: *Bonum est viro, cum portaverit jugum ab adolescentia sua, sedebit solitarius, et tacebit,* etc. Per quæ etiam verba dicit, laudari vitam contemplativam, et condistingui ab activa, quamvis ad activam pertinere dicat, omnem aliam vivendi ratio-

nem, præter monasticam et eremiticam; de quo postea videbimus. Idem Hieronymus, epist. 22 ad Eustoch., de Virginit., post medium, ubi vitam contemplativam virginibus sacris præcipue commendat, illamque optime describit. Idem Basilius in Constitut. monast., c. 2, late et optime, et aliqua addit c. 5. Est denique distinctio hæc apud alios Patres satis communis, quos in sequentibus referemus. Et ad confirmandam adduci possunt omnia loca Scripturæ, in quibus vel divina contemplatio, vel proximorum beneficentia et misericordia commendantur, nam priora contemplativam vitam, posteriora activam commendant. De priori dicitur Psal. 47: *Vacate, et videte quia ego sum Dominus;* ad Coloss. 1: *Sine intermissione orate;* 1 Cor. 13: *Videmus nunc per speculum in ænigmate;* et Christus dixit, Matth. 5: *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt;* quod etiam in hac vita suo modo impleri Sancti interpretantur; sicut etiam dixit Joan. 14: *Hæc est vita æterna ut cognoscamus te solum Deum verum,* etc. De posteriori dicitur Matth. 23: *Quod uni ex minimis istis fecistis;* et cap. 5: *Beati misericordes,* etc., cum similibus. Ex his ergo locis recte colligimus, esse in nobis duplex genus operationum gratiæ et sanctitatis, quæ vita supernaturalis est: unum ad internam considerationem, aliud ad externam operationem pertinet; cum ergo utraque hæc operatio sit quædam vita, recte secundum illam duplex vita distinguitur, quarum altera contemplativa, altera activa merito nominatur, juxta communem usum illarum vocum, etiam apud Philosophos, ut supposuimus.

4. *Objectio contra nunc resoluta.* — Sed dicet aliquis, hæc duo genera actuum humanorum et supernaturalium, non esse separabilia ab aliquo modo vivendi hujus vitæ mortalis recte instituto, et ideo non recte distingui vitam activam et contemplativam tanquam duas vivendi rationes, sed ad summum tanquam duas operationes, quæ in omni statu recte instituto copulandæ sunt. Antecedens expresse est Augustini, 19 de Civitate, c. 19, et ostendi potest ex eisdem locis supra adductis, nam omnibus hominibus recte viventibus dicitur: *Vacate, et videte, et, estote misericordes;* et (quod Basilius etiam tanquam mirabile advertit) Paulus eisdem hominibus ait: *Sine intermissione orate, et, nocte ac die laborantes.* Et idem Basilius, in Regulis fusius disputatis, regula trigesima octava, ex professo ostendit, neminem esse excusandum ab operatione et

labore, prætextu contemplationis, sed stans horis utrumque esse exercendum. Et Christus ipse, quando Magdalenam defendit, non negavit actionem esse necessariam, sed excessum et nimietatem ejus reprehendit; concludit autem unum esse necessarium, scilicet, quod ad sustentationem vitæ, vel propriæ, vel proximi fuerit necessarium, ut idem Basilius notavit in Brevioribus regulis, in 20. Et ratio est, tum quia in vita mortali non potest homo semper esse continue intentus contemplationi, et ideo oportet ut in aliarum virtutum actibus exerceatur; tum etiam quia unusquisque indiget propria mortificatione, et societas hominum sine mundi obsequiis conservari non potest, et ideo aliqua actio omnibus est necessaria. Martha etiam, licet ministerio incumberet, non omnino privabatur contemplatione, ut ponderavit Gregorius, libro quinto in Regum c. 4, circa finem, circa illa verba Lucæ 10: *Quæ stetit, et ait: Quo exemplo (inquit) instruimur ut, qui fratribus ministeria exhibemus, si per moram sedere ad Redemptoris pedes non possumus, per aliquantulam morulam Redemptori assistere debeamus.* Considerat autem Gregorius Martham, dum sedulo ministrabat, aliquando per transitum vidisse et audisse Christum, aliquando vero stetisse, unde concludit: *Sed bene assistimus, si transeundo et serviendo videamus. Quid est autem transeundo Dominum cernere, nisi in omni nostro bono opere ad ipsum dirigere cordis intentionem? transimus enim cum, huc, illuc discurrendo, in membris suis Domino ministramus; sed transeundo Dominum cernimus, si per omne, quod agimus, præsentem nobis ipsum, cui placere cupimus, contemplamur.* Vult ergo actionem non debere esse sine contemplatione, et merito, tum quia sine oratione nihil possumus rectum et pium ex nobis facere; tum etiam quia sine interna consideratione homo innumeris periculis exponitur, etiamsi in bonis operibus versari videatur, juxta illud Jeremiæ 12: *Desolatione desolata est omnis terra, quia nullus est qui recogitet corde.*

5. *Vera responsio.* — Hæc objectio postulat ut sensum et sufficientiam divisionis explicemus. Et imprimis responderi potest, ad vitam activam proprie non pertinere quamcumque externam actionem, sed illam tantum quæ ad alium dirigatur, ut sunt misericordiæ opera. Hoc autem modo recte posse vitam contemplativam ab activa separari, quia potest esse vita, quæ nullis misericordiæ operibus incumbat. Et e contrario contemplationem so-

lum diei considerationem veritatis ratione sui, et ita etiam posse inveniri actionem sine contemplatione; sed hoc simpliciter verum non est, nam, licet contemplationis præcipuum objectum sit Deus, non tamen adæquatum, sed est omnis veritas, quæ ad Deum ordinatur. Item, licet speculatio philosophica sistat in cognitione, hæc vero contemplatio affectiva eminenter est practica, et non excludit ordinem ad effectum. Ac denique, licet vita activa præcipue versetur in actionibus ad alterum, ut in optimo agibili, adæquate vero comprehendit omne agibile, et virtutes omnes morales, ut tradit D. Thomas, 2. 2, q. 180, art. 1, et q. 181, art. 1; et 3, d. 35, q. 1, art. 2 et 3, quæstiuncula 1, et sæpe alias, et ex dicendis amplius constabit. Concedendum ergo est, nullum esse posse vitæ studium recte institutum ad perfectionem obtinendam, quod non aliquid de actione et de contemplatione participet, ut discursus factus probat. Unde distinctio illa non est in eo sensu intelligenda, ut vita activa omnem excludat contemplationem, aut vita contemplativa omnem actionem. Sed ita denominantur ex eo, quod principaliter intenditur in unaquaque; sicut enim medium, quod ex contrariis compositum est, ab eo denominatur simpliciter, quod prædominatur et excedit, ita hominis vita, quæ ex actione et contemplatione, non tanquam ex contrariis, sed diversis muneribus coalescit, ab ea denominatur, quæ in vitæ instituto præeminet. Dicitur autem præeminere in præsentem (quod notandum est), non illa, quæ majori tempore vitæ vel diei exercetur, sed illa quæ habet rationem finis propter quem omnia illa intenduntur; nam finis in moralibus est, qui dat speciem et præcipuam denominationem. Sicut Aristoteles dixit, qui furatur propter mœchiam, magis est mœchans quam fur, quod verum est, etiamsi plus temporis furando, quam mœchando consumat. Sic ergo quoddam est vitæ institutum, quod per se primo ac principaliter respicit, tanquam proprium finem et scopum, opera misericordiæ, hospitalitatem, redemptionem captivorum, etc., tamen adjungit aliquam orationem et considerationem, ut opus illud sancte exercere valeat, et propter generalem rationem cultus divini, et hæc vita dicitur activa a suo fine. E contrario vero, quando principaliter quæritur contemplationis perfectio, et actio ac mortificatio corporis in eum finem ordinatur, ut contemplationi inserviant, illa est proprie vita contemplativa, et ita cessat objectio facta.

Estque differentia hæc consentanea D. Thomæ, d. quæst. 179, art. 1, dicenti: *In hominibus vita uniuscujusque videtur esse id, in quo maxime delectatur, et cui maxime intendit. Quia ergo quidam homines præcipue intendunt contemplationi veritatis, quidam vero intendunt principaliter exterioribus actionibus, inde est, quod vita hominis convenienter dividitur per contemplativam et activam.*

*Bonam esse divisionem religionis in activam et contemplativam, non tamen adæquatam.*

6. *Declaratur et probatur.* — Atque hinc etiam concluditur cum eadem proportionem, recte statum religiosum dividi in contemplativum et activum, nam religio supra communem vitæ rationem solum addit conditionem status tendendi ad perfectionem; certum est autem illud secundum genus vitæ, aptum esse perfectioni quærendæ, nam utrumque perficit charitatem, et quantum est ex se excludit omnia peccata, in quibus duabus rebus substantia perfectionis consistit. Unde optime Nazianzenus, orat. 10, in Laudem Cæsarii, § *Age nunc: Philosophari* (inquit, eo verbo indicans contemplativam vitam) *ut maximum, ita et difficillimum est, nec id aggredi multorum est, nec aliorum, quam quos divina afficit mentis magnitudo, quæ bonæ hominum voluntati manum porrigere solet. Non parum autem hoc quoque æstimandum est, si quis secundum vitæ genus complexus probitati studeat. Utrumque ergo vitæ genus proprie sanctificationi et perfectioni principaliter studet.* Ergo utrumque aptum est, ut per modum status tendendi ad perfectionem assumatur, et votis religiosis consecratur.

7. Quod etiam ita factum esse usus ipse Ecclesiæ catholice satis ostendit; nam quædam sunt religiones monasticæ quæ ad contemplationem solam principaliter ordinantur, cujusmodi sunt omnes illæ quæ per se, et ex institutione sua, circa proximos non versantur, et in laude Dei præcipue occupantur; et, si quid habent actionis, ad propriam tantum perfectionem refertur, vel accidentarium est tali statui. Aliæ vero sunt religiones, quæ ad actiones misericordiæ exercendas erga proximum præcipue institutæ sunt, et in ordine ad illas expedite et perfecte exercendas, et cœlibatus eligitur, et curæ omnes divitiarum tolluntur, et obedientia promittitur, ut patet in religionibus mendicantibus, et aliis, quæ vel infirmis curandis, vel redimendis captivis, aut aliis similibus operibus incumbunt. Recte

ergo dividitur religio in contemplativam et activam, quia religio una distinguitur ab alia ex proprio fine, seu scopo, et propriis mediis, ut supra dictum est cum D. Thoma, quæst. 188, art. 1, et 6. At hæc religiones habent diversos fines proprios; quamvis enim conveniant in generali fine quærendi propriam perfectionem, et divinum obsequium, tamen proximos fines habent diversos, scilicet, perfectionem contemplationis, vel actionis, ut declaratum est.

8. Unde consequenter necessarium est ut in propriis mediis principalioribus differant; nam, licet aliqua generalia habeant communia, ut sunt tria vota substantialia, aliqua corporis castigatio, oratio aliqua et similia, necessarium nihilominus est ut in aliquibus omnino propriis differant, quia necesse est ut ad proprium et singularem finem propria etiam media accommodentur, qualia sunt, verbi gratia, confabulatio cum proximo, vel ab illo separatio; peregrinari extra domum, aut in claustrum semper manere; exercitium chori aut studii, et similia. Ergo merito religionis status in hæc membra dividitur, ut diversa; nam in his rebus non metaphysica aut physica distinctio quærenda est, sed moralis, quæ cum illa physica quamdam proportionem observet.

9. *Quorundam pars negativa probatur.* — Major difficultas est circa sufficientiam hujus divisionis. Aliqui enim censent, addendum esse tertium membrum religionis mixtæ ex contemplatione et actione; nec sine magno fundamento, quia non repugnat dari religionem, quæ simul contemplationi et actioni principaliter intendat. Primo, quia hæc duo non sunt inter se ita repugnantia, quin simul possint cum magna perfectione simul principaliter intendi. Secundo, quia Christus Dominus hoc vitæ genus professus est, ideo enim et pernoctabat in oratione Dei, et prædicabat, ac discurrebat, benefaciendo et sanando. Unde idem vitæ genus Apostolos docuit, nam et cum ipso in montem ascendebant, et in hortum Gethsemani frequenter cum ipso ad orandum conveniebant; et cum eo similiter incedebant ad prædicandum, et ab eo mittebantur bini ad prædicandum, et curandum infirmos; denique hac ratione ipsi dicebant, Actor. 5: *Nos autem orationi, et verbo instantes erimus.* Tertio sumi potest argumentum ex verbis Christi, Luca 10: *Maria optimam partem elegit, pro ut expenduntur a Cajetano 2. 2, q. 182, articulo primo.* Maria enim puræ vacabat con-

templationi, et ideo Christus illam appellavit partem, eam præferens alteri parti, quæ in sola actione consistit. Significans esse aliud vitæ genus totale (ut sic dicam) et ex utraque parte mixtum et compositum. Atque ita Cajetanus ibi hanc videtur sequi sententiam.

10. *Pro parte affirmativa arguitur primo ex Patribus.* — *Item ratione.* — Contrariam vero partem suadere videtur imprimis auctoritas D. Thomæ, dicta quæst. 170, art. 2, ubi divisionem illam bimembrem sufficientem esse docet, et videtur esse communis sententia Patrum, quos supra, n. 3, retulimus; duas enim tantum vitas ubique distinguunt, et ideo per duas sorores Martham et Mariam significari dicunt, et similiter per Rachel et Liam, ut late Augustinus, 22 contra Faustum, cap. 52, et seq.; Gregorius, lib. 6 Moral., cap. ult. Ratio est, quam D. Thom. ibi, ad 2, insinuat, quia nullum est vitæ sanctæ genus, quod contemplationem et actionem non amplectatur, ut supra explicatum est, ac denominatur contemplativum vel activum, ab eo quod excellit; semper autem aliquod horum prædominatur; ergo necesse est ut vel contemplativum vel activum dicatur, et ita divisio erit sufficiens.

11. Dicit forte aliquis, posse dari genus vitæ cum tanta æqualitate utramque partem complectens, ut nulla prædominetur, et consequenter a neutra denominari, et ita esse addendum tertium membrum. At profecto id morale non est, nec ostenditur tale genus vitæ in Ecclesia; quod autem non est, nec fortasse unquam fuit, non est in moralibus recensendum. Accedit quod, illo etiam posito, denominaretur saltem a nobiliori, et ita esset vita illa contemplativa.

12. *Ratio altera pro eadem parte.* — Tertio tamen argumentor aliter, quia non potest unus et idem status habere duos fines proximos, quos propter se intendat; quæcumque ergo religio contemplationem et actionem complectitur, vel intendit actionem propter contemplationem, vel e contrario contemplationem propter actionem, non autem utramque propter ipsam; status autem denominatur ex fine; ergo semper est vel contemplativus, si actionem solum propter contemplationem quærat; vel activus, si quærat contemplationem propter actionem. Et ita D. Thom. 2. 2, q. 188, art. 6, religiones illas, quæ ad spiritualia ministeria circa proximos ordinantur, vitam activam profiteri dicit, licet magna ex parte divinis laudibus et contemplationi vacent, quia contemplationem ad actionem ordinant, scilicet